

PRZYGOTOWANIE DO LITURGII

opracowanie: *Marcin Miczek*,
parafia Ducha Świętego w Chorzowie

I. WSTĘP - ZARYSOWANIE TEMATU.

Zacniemy od definicji słów, których będziemy używać, abyśmy wiedzieli o czym mówimy. Jeśli coś byłoby niejasne, proszę od razu pytać.

1. Co oznacza słowo *liturgia* [5]:

- a. z greckiego *leiturgia* = *leitos* (ludowy, wspólny, dokonywany w interesie wszystkich) + *ergon* (dzieło, czyn, działanie) = dzieło dokonywane na rzecz społeczności;
- b. definicje opisowe według Soboru Watykańskiego II: KL 7 (wykonywanie kapłańskiego urzędu Jezusa Chrystusa, uświęcenie człowieka i kult Kościoła dla Boga), KL 10 (źródło i szczyt);
- c. KKK 1070 (celebracja, ewangelizacja, czynienie miłości);
- d. VII drogowskaz ku dojrzałości chrześcijańskiej (spotkanie, w którym mamy zaszczyt i radość uczestniczyć, objawienie Kościoła - wspólnoty);

2. Co oznacza słowo *przygotować* według słownika języka polskiego [9]:

- a. *przyrzędzić*, zorganizować co w określonym celu, tak *aby było gotowe* na czas, aby się nadawało do czego;
- b. *uprzedzić* kogo o czymś, co ma nastąpić, oswoić kogo z czym, *nastawić* kogo na co;
- c. *nauczyć* tego, co jest *konieczne*.

II. PRZYGOTOWANIE SIĘ DO RÓŻNYCH SYTUACJI ŻYCIOWYCH.

1. Ćwiczenia w trzech mniejszych grupach

Co, jak i dlaczego przygotowujemy (podzielić uczestników na 3 grupy, rozdać kartki, coś do pisania, rozdzielić 3 tematy):

- a. gdy wybieramy się w dłuższą podróż w góry;
- b. gdy urządzamy w domu przyjęcie;
- c. gdy idziemy do teatru na trudną sztukę współczesną.

Grupy przedstawiają swoje przemyślenia. Podsumowanie - czym mogłyby się skończyć sytuacje a, b, c, gdybyśmy się do nich nie przygotowali.

2. A co robimy, gdy mamy się udać na spotkanie z Bogiem w liturgii?

Liturgia to jednocześnie *uczta*, gdzie On karmi nas swoją obecnością, Słowem i Ciałem; *uobecnienie* - *podróż* do Wieczernika, na Golgotę i do ogrodu, gdzie zmartwychwstał; dla niektórych trudna a nawet nudna *sztuka*, a naprawdę Boski teatr prowadzący do prawdziwego oczyszczenia (katharsis), *święta gra* według Romano Guardiniego - jakiego to może wymagać przygotowania. Ewentualnie wolne głosy na ten temat.

Podsumowanie - uporządkowanie myśli przez prowadzącego.

III. INNE OBRAZY PRZYGOTOWANIA.

1. Obraz z literatury pięknej

Przygotowanie według lisa z *Małego Księcia* [10] - obrządek, specjalny czas, celebrowanie spotkania - rzeczy dziś prawie nie znane ze względu na pośpiech i kupowanie rzeczy gotowych.

2. Słowo *przygotować* w Piśmie świętym

(wykorzystać tyle tekstów, na ile będzie czasu; ciekawostka: w *Biblii Tysiąclecia* znaleziono 157 wersetów z wyrazami zaczynającymi się od liter *przygotow* i 58 wersetów od *przygotuj*):

a. Przygotowanie się przez człowieka:

2 Krn 26, 14 - przygotowanie do wojny;

Rdz 18, 1-8 - przygotowanie posiłku przez Abrahama dla Boga;

Rdz 27, 42-45 - przygotowanie do drogi;

Wj 19, 10-11 - przygotowanie do zawarcia przymierza na Synaju;

Wj 27, 20-21 - przygotowanie oliwy do lampy w Namiocie Spotkania;

1 Krn 22, 5 - Dawid przygotowuje materiały do budowy świątyni przez swego syna Salomona, choć wie, że umrze nie zbudowawszy świątyni;

Est 6, 4 - Haman przygotowuje prześladowania Żydów;

2 Kor 9, 5 - przygotowanie darowizny przez Kościół w Koryncie;

Mt 26, 17-19 - przygotowanie Ostatniej Wieczerzy przez Apostołów;

b. Przygotowanie przez Boga dla człowieka (Bóg przygotowuje sam lub przez drugiego człowieka):

Ps 147, 8 - Bóg przygotowuje deszcz dla ziemi;

Ml 3, 1 - prorocy przygotowują lud na przyjście Mesjasza;

Syr 2, 1 - przygotuj się na doświadczenie, jeśli chcesz iść za Panem;

Mt 3, 1-3 - Jan Chrzciciel przygotowuje lud na przyjście Mesjasza;

Mt 25, 34. 41 - Sąd Ostateczny: niebo przygotowanie dla sprawiedliwych, a piekło dla niesprawiedliwych.

3. Przygotowanie w dokumentach Kościoła o liturgii:

OWMR, Wstęp 1 - przygotować do liturgii należy wszystko (dusze, miejsca, obrzędy, teksty);

OWMR 2 - przygotować liturgię, aby uczestnicy mogli otrzymać jej owoce;

OWMR 73 - przygotować przy udziale wszystkich zainteresowanych;

KKK 1098 - przygotowanie jest wspólnym dziełem Ducha Świętego i zgromadzenia.

IV. JAK PRAKTYCZNIE PRZYGOTOWAĆ SIĘ DO LITURGII.

1. Przygotowanie dalsze

Od całego życia do godziny, pół godziny przed liturgią:

a. rzecz najistotniejsza, bez niej wszelkie inne przygotowanie jest bezużyteczne i fałszywe - oczyszczenie duszy, nałożenie białej szaty (por. Mt 22, 1-14) przez sakrament pokuty i pojednania, stan łaski uświęcającej to warunek pełnego udziału we Mszy świętej (przyjęcie Jezusa w Komunii świętej);

b. modlitwa w różnych formach - to zawsze można zrobić;

c. rozważanie Liturgii Słowa, innych tekstów Mszy świętej - pomocne materiały z tymi tekstami: *Oremus*, *Słowo wśród nas*, *Gość Niedzielny*, skarbczyki, mszaliki, strony internetowe;

d. krąg liturgiczny - forma spotkania w małej grupie, w Ruchu Światło-Życie występuje po II stopniu, może też być w trakcie formacji stałej (zaletą jest niewyczerpalność tematu i ścisły związek z życiem Kościoła w roku liturgicznym).

e. nieco prostszą formą spotkania jest dzielenie się słowem Bożym - nie wymaga większego przygotowania.

f. czytanie, słuchanie o liturgii - tzw. mistagogia czyli wtajemniczenie: udział rozumu - rozumienie znaków; woli - piękne wykonanie pieśni, czytań, gestów; uczuć - pałanie serca, gdy On wyjaśnia Pisma (Łk 24, 13-35), emocje nie są najważniejsze, ale także powinny zostać *uruchomione*, aby przeżywać liturgię całym sobą.

Ad d. Krótko o schemacie kręgu liturgicznego - jego części [6]:

i. *Bóg mówi do swojego ludu* (modlitwa, dzielenie się realizacją postanowień, wprowadzenie w rok liturgiczny, odczytanie tekstów Liturgii Słowa, rozważenie ich w ciszy, dzielenie się główną myślą Liturgii Słowa, widzenie przenikania Starego i Nowego Testamentu, sformułowanie tej głównej myśli przez całą grupę);

ii. *Bóg mówi do mnie* (osobiste dzielenie się);

iii. *Nasza odpowiedź na Słowo Boże* (modlitwa - możliwe różne formy, służba - przygotowanie posług liturgicznych, ustalenie tematu homilii, jeśli jest kapłan, świadectwo życia - postanowienie).

Cele kręgu liturgicznego:

i. przygotowanie do owocnego udziału w liturgii (szczególnie niedzielnej);

ii. głębsze wejście w przeżywanie tajemnic ukazywanych w roku liturgicznym, aby liturgia stała się rzeczywiście źródłem i szczytem;

iii. przygotowanie liturgii od strony tekstów zmiennych i posług - to wypływa z kręgu, ale nie jest jego pierwszym zadaniem.

2. Przygotowanie bliższe (przed samą liturgią):

a. odpowiedni strój - normalna kultura i Nowa Kultura: chłopcy - długie spodnie, dziewczyny - spódnice;

b. post eucharystyczny - godzinę przed przyjęciem Komunii św. (patrz 1 Kor 11, 29 oraz KPK kanon 919) powstrzymać się od pokarmów i napojów z wyjątkiem lekarstw i czystej wody, osoby starsze i chore oraz personel je pielęgnujący są zwolnione z tego postu;

c. przygotowanie skarbczyka, śpiewnika - to już niemal nie istnieje w naszej świadomości;

d. zabranie pieniędzy, jeżeli ma być zbierana ofiara na jakiś cel;

e. wcześniejsze wyjście z domu, aby się nie spóźnić na spotkanie z Królem Wszechświata;

f. wejście do kościoła: próg świątyni, wejście ze świata w sferę sacrum, znak krzyża, woda święcona (wspomnienie chrztu św. jako wejścia w Kościół, odpędzenie demonów, złych myśli);

g. przełożenie komunikantów (jeśli jest to możliwe) - dobrze jest zrobić to osobiście zwłaszcza, gdy we Mszy św. bierze udział mała grupa osób; w momencie przekładania komunikantu można pomyśleć o swojej intencji dołączanej do tej Mszy świętej;

h. ostatnie przygotowanie posług (właściwie powinno to być jedynie sprawdzenie, czy wszystko jest przygotowane), przygotowanie sprzętów, naczyń i szat liturgicznych, ćwiczenie śpiewu;

i. wyciszenie [11], modlitwa przed liturgią - nie tylko za siebie, ale i za posługujących, za wspólną celebrującą liturgię; cisza...

... liturgia

V. ROZEZNANIE DOBREGO PRZYGOTOWANIA I PRZEŻYCIA LITURGII.

Pierwsza i klasyczna zasada rozeznawania po owocach (Mt 7, 15-20).

1. Boże łaski płyną w i z liturgii obiektywnie - ale my musimy je przyjąć i z nimi współpracować, aby wydały w nas owoce - Bóg nie czyni w nas nic na siłę, szanuje naszą wolność, choć często sprawiamy Mu przez jej złe (grzeszne) używanie ból;

2. Odnawianie człowieka przez Boga w liturgii - wzmacnianie Jego Ciałem i Słowem, uzdrawianie, oczyszczanie, uświęcanie, gładzenie grzechów lekkich i zachowywanie od ciężkich;

3. Owoce widoczny na zewnątrz: świadectwo życia posunięte nawet do męczeństwa, a w zwykłym życiu - służba przenoszona od ołtarza w codzienność (ministrant służy nie tylko przy ołtarzu, ale powinien służyć Bogu i ludziom także poza wąsko pojętą liturgią).

4. Największym owocem udziału liturgii ziemskiej będzie... udział w liturgii niebieskiej, czego każdemu życzę za św. siostrą Faustyną [12].

Literatura:

[1] Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu

[2] KL - Konstytucja o świętej Liturgii w: *Sobór Watykański II, Konstytucje, dekryty, deklaracje*, Wydanie III, Pallottinum, Poznań

[3] KKK - *Katechizm Kościoła Katolickiego*, Pallottinum, Poznań, 1994

[4] OWMR - *Ogólne Wprowadzenie do Mszału Rzymskiego w: Mszał Rzymski dla diecezji polskich*, Pallottinum, Poznań, 1986

[5] ks. Stanisław Szczepaniec, *Co to jest liturgia*, Zeszyty Diakonii Liturgicznej, zeszyt 1, Kraków, 1995

[6] Wojciech Kosmowski, *Przygotowanie do liturgii*, Zeszyty Diakonii Liturgicznej, zeszyt 4, Kraków, 1995

[7] Rupert Berger, *Mały słownik liturgiczny*, Wydawnictwo „W drodze”, Poznań, 1990

[8] *Drogowskazy Nowego Człowieka, Zasady życia wspólnot Ruchu Światło-Życie*, Fundacja „Światło-Życie”, Katowice, 1996

[9] *Mały słownik języka polskiego*, pod redakcją Stanisława Skorupki, Haliny Auderskiej, Zofii Lempickiej, PWN, Warszawa, 1990, strona 668, hasło *przygotować*

[10] Antoine de Saint-Exupery, *Mały Książę*, Instytut Wydawniczy PAX, Warszawa 1995, strona 62, cytat: *Lis zamilkł i długo przypatrywał się Małemu Księciu (...) Gdyby myśliwi nie mieli nie mieli tego zwyczaju w oznaczonym czasie, wszystkie dni byłyby do siebie podobne, a ja nie miałbym wakacji.*

[11] Robert DeGrandis, *Uzdrowienie przez Eucharystię*, Wydawnictwo Księży Marianów, Warszawa, 1994, cytat ze strony 32: *Przyjdź na Mszę świętą nieco wcześniej (...) Wejdz w tę chwilę, która już nigdy nie powróci, w pełni.*

[12] *Opuściłem tron nieba, aby się z tobą połączyć*, seria *Miłosierdzie Boga*, Edycja Świętego Pawła, Częstochowa, 1995, cytat ze strony 16: *Opuściłem tron nieba (...) przez wieczność całą* oraz cytat ze strony 17: *Nie umiałabym oddać chwały Bogu, gdybym nie miała w sobie Eucharystii.*

[13] KPK - Kodeks Prawa Kanonicznego

CYTATY Z NIEKTÓRYCH ŹRÓDEŁ:

[2]: Słusznie przeto uważa się liturgię za wykonywanie kapłańskiego urzędu Jezusa Chrystusa, w niej przez znaki widzialne wyraża się, i w sposób właściwy poszczególnym znakom i urzeczywistnienia uświęcenie człowieka, a mistyczne Ciało Jezusa Chrystusa, to jest Głowa ze swymi członkami, wykonuje całkowity kult publiczny. Dlatego każdy obchód liturgiczny, jako dzieło Chrystusa – Kapłana i Jego Ciała, czyli Kościoła, jest czynnością w najwyższym stopniu świętą, a żadna inna czynność Kościoła nie dorównuje jej skuteczności z tego samego tytułu i w tym samym stopniu. (fragment KL 7)

Liturgia jednak jest szczytem, do którego zmierza działalność Kościoła, i jednocześnie jest źródłem, z którego wypływa cała jego moc. Albowiem prace apostołskie to mają na celu, aby wszyscy stawszy się dziećmi Bożymi przez wiarę i chrzest, schodzili się razem, wielbili

Boga pośród Kościoła, uczestniczyli w Ofierze i pożywali Wieczerzę Pańską. (fragment KL 10)

[9] **przygotować:** 1. przyrządzić, zorganizować co w określonym celu, tak aby było gotowe na czas, aby się nadawało do czego: P. glebę pod siew. P. lekcje. P. herbatę, przyjęcie. P. grunt, drogę itp. stworzyć czemuś odpowiednie warunki. 2. uprzedzić kogo o czymś, co ma nastąpić, oswoić kogo z czym, nastawić kogo na co: Trzeba p. rodzinę na złą wiadomość. 3. Nauczyć tego, co jest konieczne: P. kogo do egzaminu.

[10] Lis zamilkł i długo przypatrywał się Małemu Księżciu.

- Proszę cię... oswoj mnie - powiedział.

- Bardzo chętnie - odpowiedział Mały Książę - lecz nie mam dużo czasu. Muszę znaleźć przyjaciół i nauczyć się wielu rzeczy.

- Poznaje się tylko to, co się oswoi - powiedział lis. - Ludzie mają zbyt mało czasu, aby cokolwiek poznać. Kupują w sklepach rzeczy gotowe. A ponieważ nie ma magazynów z przyjaciółmi, więc ludzie nie mają przyjaciół. Jeśli chcesz mieć przyjaciela, oswoj mnie!

- Jak się to robi? - spytał Mały Książę.

- Trzeba być bardzo cierpliwym. Na początku siądziesz w pewnej odległości ode mnie, ot tak, na trawie. Będę spoglądał na ciebie kątem oka, a ty nic nie powiesz. Mowa jest źródłem nieporozumień. Lecz każdego dnia będziesz mógł siadać trochę bliżej...

Następnego dnia Mały Książę przyszedł na oznaczone miejsce.

- Lepiej jest przychodzić o tej samej godzinie. Gdy będziesz miał przyjść na przykład o czwartej po południu, już od trzeciej zacznę odczuwać radość. Im bardziej czas będzie posuwać się naprzód, tym będę szczęśliwszy. O czwartej będę podniecony i zaniepokojony: poznam cenę szczęścia! A jeśli przyjdiesz nieoczekiwanie, nie będę mógł się przygotować... Potrzebny jest obrządek.

- Co znaczy „obrządek”? - spytał Mały Książę.

- To jest także coś całkiem zapomnianego - odpowiedział lis. - Dzięki obrządkowi pewien dzień odróżnia się od innych, pewna godzina od innych godzin. Moi myśliwi, na przykład, mają swój rytuał. W czwartek tańczą z wioskowymi dziewczętami. Stąd czwartek jest cudownym dniem! Podchodzę aż pod winnice. Gdyby myśliwi nie mieli tego zwyczaju w oznaczonym czasie, wszystkie dni byłyby do siebie podobne, a ja nie miałbym wakacji.

[11] Przyjdź na Mszę świętą nieco wcześniej i wsłuchaj się w obecność Pana. Jak sportowcy rozgrzewają się przed grą, tak modlitwa jest formą duchowej „rozgrzewki” przed Mszą świętą. Jeśli rozpoczynasz Mszę świętą zimny, nie rozmodlony, łatwo popadniesz w to, co nazywamy rutyną. Proś Pana, aby przygotował twe serce na słuchanie Jego słowa. Wcześniej przeczytaj przeznaczone na dany dzień fragmenty Pisma świętego, abyś, gdy będzie głoszone słowo Boże, mógł je usłyszeć w głębi serca. Ze szczególnym skupieniem wsłuchuj się w słowa miłości, jakie Jezus kieruje do ciebie podczas Mszy świętej. Wejdź w tę chwilę, która już nigdy nie powróci w pełni.

[12] Opuściłem tron nieba, aby się z tobą połączyć. To, co widzisz, jest rąbkiem dopiero, a już dusza twoja omdlewa z miłości, lecz jak się serce twoje zdumieje, gdy Mnie ujrzysz w całej chwale. Każda Komunia czyni cię zdolniejszą do obcowania z Bogiem przez wieczność całą (*Pan Jezus*)

Nie umiałabym oddać chwały Bogu, gdybym nie miała w sobie Eucharystii (*św. siostra Faustyna*)